UTVECKLINGS RESAN
Tio steg till hållbarhet
EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden
VÄSTERVIK FRAMÅT

Hållbarhetsresan börjar här!

Du har hört begreppet Hållbar Utveckling och säkert har du en uppfattning, kanske kunskaper och till och med kompetens inom området. Eller känner du dig tveksam på nyttan, fundersam över vad det innebär. Kanske du känner dig nyfiken och vill lära dig mer. Oavsett vilket, är den här broschyren tänkt som en ingång till att starta ert hållbarhetsarbete.

Nyttan med att arbeta mot ett mer hållbart företagande är flera:

1. **Stärkt varumärke attraherar nya kunder.**
2. **Minskade utgifter som följd av minskat användande av resurser.**
3. **Mer motiverade medarbetare leder till nöjdare kunder.**
4. **Ökade intäkter till följd av att kunna ta mer betalt för kvalitet.**

Denna broschyr är framtagen och omarbetad av Västervik Framåt AB med inspiration från Region Blekinge och Blekinge Arkipelags hållbarhetsguide – ”Nio steg till hållbarhet”. Ett stort tack för gott samarbete!

VÄSTERVIK FRAMÅT

UTVECKLINGS RESAN

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Hur ska vi börja?

Gör det inte för komplicerat!

Ert företags syfte är troligen inte att rädda världen. Men att vara delaktig i att rädda världen, samtidigt som vi tjänar pengar och skapar ett välmående företag är ingen motsats. För att lyckas är det viktigt att ta ett beslut, handla strategiskt och ta hänsyn till hela systemet.

Börja med de lägst hängande frukterna. Det är faktiskt enkelt och det kräver inga stora investeringar att exempelvis spara pengar med snabba energi- och vattensparande åtgärder. Där du kanske även engagera dina medarbetare och gäster att hjälpa till.

Om ni kommunicerar ert hållbarhetsarbete attraherar ni dessutom nya målgrupper. Medvetenheten kring miljö- och hållbarhetsfrågor ökar ständigt där en allt större andel av besöksnäringens målgrupper är miljömedvetna och gör socialt medvetna beslut.

Men den största effekten av att sälja mer hållbara och kvalitativa produkter och upplevelser kan generellt sammanfattas med – nöjdare gäster.

Det syns när ett företag värnar om sina gäster, anställda och naturen. Nöjda gäster är grundläggande för ett företag och en destination.En nöjd besökare återkommer oftare och blir en ambassadör som kommer rekommendera sina upplevelser till andra.

MEN det är inte alltid enkelt att veta hur man ska börja. De områden som lyfts fram i denna handboken kan vara en hjälp på vägen i det som ibland kan uppfattas som en hållbarhetsdjungel.

De olika områderna innehåller var och ett sina möjligheter och utmaningar i resan mot ett mer hållbart företagande.

Det är sällan en god idé att börja med allt samtidigt – om du vill nå ett gott resultat.

1. Energi & Vatten

Att spara energi & vatten är antagligen de enskilt mest motiverade insatserna att göra för att gå mot en mer hållbar verksamhet. Genom att satsa på en mer effektiv energi användning och förnybar energi kan du minska dina driftskostnader. Både små och stora åtgärder ger resultat. Du kan dessutom enkelt se resultatet på fakturan.

Det kan vara svårare att förstå hur mycket vatten det går åt att producera saker (virtuellt vatten) och vilken enorm påverkansmöjlighet som finns där. I vårt område riskerar vi att få vattenbrist, därför behöver vi också hushålla mer med vatten.

Även produkter som vi köper kan vara kopplade till vattenförbrukning. Ett exempel är bomull som ofta produceras i länder där vatten-tillgången inte är så god. Det skapar problem i producentlandet i och med att det går åt ungefär 3 000 liter vatten för att producera en t-shirt...

Steg i rätt riktning

- Byt till ledbelysning och användtimer/ rörelsedetektorer.
- Följ upp fjolårets förbrukning,jämför med årets och skapa sparmål utifrån det.
- Välj ett klimatsmart energiavtal.
- Gör en långsiktig plan för attbyta ut storförbrukare av energi.
- Producera din egen energi, exempelvis med solceller på taket.
- Återanvänd regnvatten, som toalettvatten eller för bevattning.
- Uppmuntra dina gäster att hushålla med vatten och informeraom att vi har vattenbrist i länet.
- Som exempel går det åt 16 000 liter vatten för att producera ett kilo nötkött.
- Genom att ställa om till en mer vegetarisk meny bidrar ni till att minska den totala vattenförbrukningen.

Visste du att...?

Du kan boka kostnadsfri rådgivning och få hjälp med ditt företags energianvändning?

Västerviks kommuns energirådgivare hjälper till med att analysera ert nuläge och ge tips på hur ni kan göra energieffektivisering till en lönsam affär. Rådgivaren ger också ge klimatsmarta tips.

vastervik.se

2. Kemikalier & Gifter

Bara i EU har finns det över 100 000 kemiska ämnen registrerade. Vissa är direkt giftiga och ska då vara uppmärkta och relativt enkla att ta ställning till.

Hur hanterar vi det?

Enklast att genom aktiva och medvetna val minska på användningen av kemikalier så mycket det går. Det finns inget att förlora, bara att vinna. Både när det gäller att spara pengar, som att spara på miljön och inte minst för att minimera riskerna för dem som använder kemikalierna.

Steg i rätt riktning

- Inventera vilka kemikalier ni använder i er verksamhet och fundera över vilka ni kan utesluta eller alternativt ersätta.
- Städa med miljömärkta städ- och diskmedel eller städa kemikaliefritt med till exempel mikrofiberduk och ångtvätt.
- Var noga med doseringennär kemikalier används, så du inte överdoserar.
- Välj tvål och schampoo som är miljömärkta.
- Använd ekologiska råvaror för mat och dryck.

Visste du att...?

HockeyAllsvenskan är Sveriges första hållbara liga?

Som en del av ligans hållbarhetsarbete kan Västerviks IK och övriga lagen i HockeyAllsvenskan tvätta sina match- och träningskläder med Änglamarks miljömärkta tvättmedel och dessutom tvätta sig och sitt hår med miljömärkta duschtvål och hårschampo. Det innebär mer än 20 000 hållbara tvättar per säsong!

hockeyallsvenskan.se/hallbarhet

3. Avfall & Återvinning

Vi lever i ett samhälle där allt finns kvar - ingenting försvinner. Därför blir det viktigt att tänka kring vilka verktyg som behövs för att göra resan från ett linjärt samhälle med produktion – deponi till ett mer hållbart cirkulärt samhälle.

De system som naturen har byggt upp under en väldigt lång tid kan vi förstöra oroväckande snabbt genom att ta upp resurser från jorden snabbare än vad planeten förmår producera nya och genom att förorena naturen med konstgjorda ämnen som inte kan brytas ner, eller bryts ner väldigt långsamt.

För att kunna göra det måste vi förstå problematiken, att först betala för varan och sen betala för att bli av med den, är det verkligen en smart idé?

Genom att arbeta enligt avfallstrappan och i första hand minimera inköp, att återanvända produkter eller återvinna dem skapar vi vinningar i alla led. Såväl ekonomiska som miljömässiga.

Steg i rätt riktning

- Ta för vana att tänka igenom och ”behövs verkligen det här?”
- Källsortera och öka andelen avfall som går till återvinning.
- Gå igenom kontrakten för er avfalls-hantering och se om det går att arbeta smartare.
- Kompostera eller källsortera matavfall.
- Använd inte engångsartiklar.
- Tydliggör rutiner för sortering av avfall och gör återvinningsplatser lättillgängliga.
- Kommunicera era rutiner till era gäster.

Visste du att...?

Västervik Outdoor Festival sedan sommaren 2022 är en festival fri från engångsartiklar.

Tack vare samarbetet med Light My Fire serveras all mat köpt på festivalen i Light my Fires Recircle-system. När måltiden avnjutits, återlämnas tallrikar, bestick och muggar tillbaka till matstället och eventuella matrester hamnar direkt i en komposteringsanläggning.

Skippa engångs – testa flergångs!

lightmyfire.com

4. Resor & Transporter

Vi reser som aldrig förr. Det har aldrig varit enklare att resa både mellan olika platser. Globalt bedöms turismen stå för fem procent av de fossila koldioxidutsläppen, medan den siffran i Sverige är hela 11 procent. Som bekant är flyg ett miljömässigt sämre alternativ att transportera sig och tåg ett av de bättre. I Sverige är tåget i princip klimatneutralt.

På något sätt ska våra besökare ta sig fram och naturligtvis ska alla välkomnas, men kanske kan ni hjälpa till med att göra valet av transportmedel lite mer klimatsmart?

När gästerna är på plats så kan ni uppmuntra gästerna att göra hållbara transportval. Du kan tipsa om utflyktsmål som besökarna kan nå till fots, med cykel eller kollektivtrafik. Eller erbjuda paket där kollektivtrafik ingår.

Likaså när det gäller transporter av varor, där tåg ofta är ett alternativ och välplanerade beställningar kan bidra till kraftigt minskade kostnader för onödiga transportersom miljön och inte minst att minimera risker för dem som använder kemikalierna.

Steg i rätt riktning

- Lyft upp informationen om möjligheter att hitta er destination och utflyktsmål med kollektivtrafik eller cykel.
- Premiera kollektiva resor bland medarbetare. Kanske erbjudamånadskort på kollektivtrafiksom en löneförmån.
- Samordna leveranser från flera leverantörer.
- Satsa på en bra cykelparkering för medarbetare och gäster.
- Välj bränslesnåla fordon som drivs med biobränslen eller el.
- Samarbeta med vandrings- och cykelleder, samt kajakuthyrningar i området.

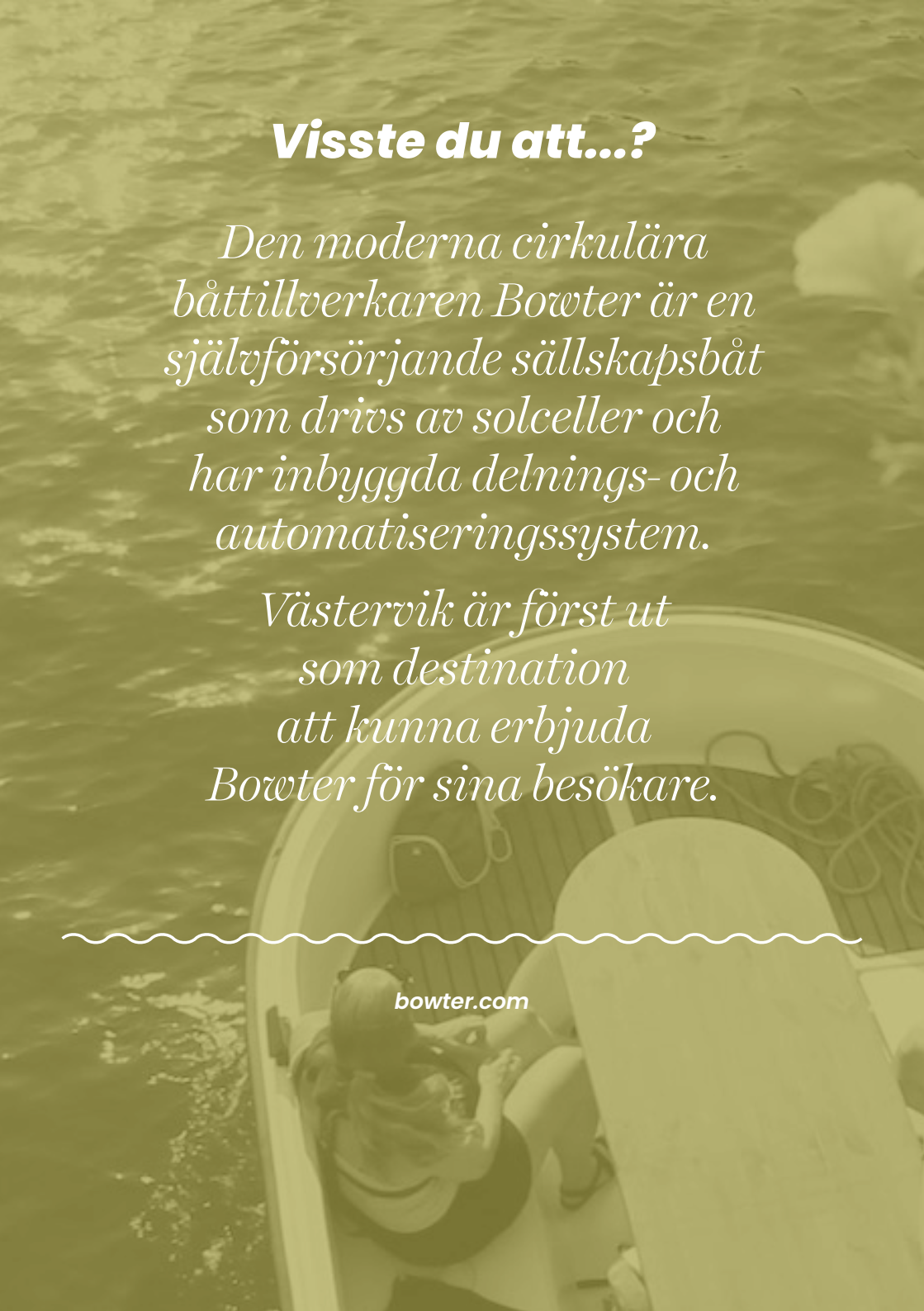

Visste du att...?

Den moderna cirkulära båttillverkaren Bowter är en självförsörjande sällskapsbåt som drivs av solceller och har inbyggda delnings- och automatiseringssystem.

Västervik är först ut som destination att kunna erbjuda Bowter för sina besökare.

bowter.com

5. Inköp & Leverantörer

Dina möjligheter att påverka vad du köper och vilka leverantörer du använder är stora.

Du kan göra mycket genom att aktivt ta reda på om din leverantör har produkter som är mer hållbara eller att se över om det finns andra leverantörer som kan leverera en mer hållbar produkt. Många gånger blir nettoeffekten av att kunna erbjuda en mer hållbar produkt eller tjänst att betalviljan också ökar, med resultatet att det totalt sätt blir en vinst även om inköpspriset kan vara högre.

Steg i rätt riktning

- Ställ krav på leverantörer gällande deras hållbarhetsarbete.
- Be dina leverantörer om hjälp att hitta hållbara produkter.
- Handla inredning, dekoration,bestick med mera från secondhandbutiker – gör en god gärning och spara pengar samtidigt.
- Välj gärna miljömärkta, närproducerade produkter och tjänster.
- Samordna leveranser från olika leverantörer.
- Välj i största möjliga mån lokala leverantörer.

Visste du att...?

”Busfrö Nytt & Bytt:s affärsidé genererar ett minskat klimatavtryck som bygger på folks vilja att göra väl – ett föredöme för beteendeförändringar”

Klimatkommissionen i Kalmar läns motivering Solrospriset 2018.

busfro.se

6. Mat & Dryck

Måltiden är en centraal del i en reseupplevelse och inte sällan är det hur miljön upplevdes, hur servicen var, vad vi åt och drack på den restaurang eller det kafé vi besökte, som vi refererar till när vi varit på semester.

Alla sinnen är aktiverade och skapar upplevelsen, i bästa fall ”livslånga minnen”. Precis samma sak är det för era gäster. Genom att skapa en attraktiv miljö, jobba med bemötande och göra ett aktivt val vad gäller ekologiska/närproducerade/allergianpassade produkter, så visar vi tydligt vad vi står för.

Viktigt är också att kommunicera detta arbete. Vi stärker då verksamhetens varumärke!

Steg i rätt riktning

- Gå igenom vilka möjligheter somfinns att servera ekologiskaoch fairtrademärkta produkter.Glöm inte att skylta med det!
- Minska matsvinnet, sälj ut överbliven mat billigare.
- Byt ut takeaway-förpackningar i plast eller aluminiumfolie till pappersförpackningar.
- Säsongsanpassa dina menyer för att kunna använda lokala råvaror så mycket som möjligt – och berätta det för dina gäster.
- Erbjud fler vegetariska alternativ på menyn – det är klimatsmart. Genom att ställa om till en mer vegetarisk meny finns det mycket att tjäna.
- Erbjud gärna kolsyrat mineralvatten från tappkran istället för på flaska.
- Kommunicera era aktiva och medvetna val!

Visste du att...?

Naturupplevelseföretaget myoutdoorpassion och Almviks Mathantverk i samarbete har utvecklat en ”outdoorpizza” som gräddas över öppen eld? Perfekt för aktiviteter på land eller hav. Ingredienserna i pizzan är självklart ekologiska.

almviksmathantverk.se
myoutdoorpassion.se

7. Natur- & Kulturarv

En verksamhet skapas ofta utifrån förutsättningar i omgivningen. En stor del av vår turism har sin bas i våra unika miljöer och dess historia.

Vår varierande natur med allt ifrån skärgårdsöar till skogslandskap erbjuder en rad unika upplevelser. Dessutom finns historien närvarande både i landskapet och i staden.

För att verkligen dra nytta av det unika vi har gäller det att värna om och synliggöra det som finns i vårt närområde – dels genom broschyrer och hemsida, men framförallt i mötet med besökarna. Det är där, genom personliga berättelser, som det ges möjlighet att skapa magiska ögonblick som besökarna kommer ihåg.

Steg i rätt riktning

- Använd storytelling för att berätta om den lokala kultur- och naturupplevelsen.
- Inspirera medarbetare att upptäcka destinationensnaturupplevelser och historiska platser för att i sin tur kunna förmedla det till gästerna.
- Länka från hemsida till sevärdheter i närområdet och/eller vastervik.com.
- Erbjud exponering av lokala aktörer i exempelvis en reception.
- Informera dina gäster om destinationens outdoorutbud (vastervikoutdoor.com) och destinationens outdoorapp.
- Berätta om allemansrätten på hemsida och/eller i olika tryckt material.

Visste du att...?

Du kan ladda ner Västervik Outdoor-appen för en ännu bättre upplevelse i naturen!

I appen hittar du allt du behöver för en maxad naturupplevelse i Västerviks kommun. Här finns leder och information om vandring, kajak, mountainbike, klättring. Dessutom kan du läsa mer och hitta till flera dykvänliga vrak i skärgården och motionsspår med mera.

AppStore & Google Play
vastervikoutdoor.com

8. Tillgänglighet & Hälsa

”Turism för alla” låter som en självklarhet, men det finns en stor grupp människor i samhället som har utmaningar, som vi andra kanske inte ser. För andra är välmåendeaspekten den främsta prioriteten för en lyckad semester. Oavsett, så har alla en längtan efter att uppleva, koppla av och njuta.

Tillgänglighet är en mänsklig rättighet kopplad till delaktighet och jämlikhet. Gäster med funktionsvariationer utgör en stor del av samhället. Det kan vara gäster som har svårt att röra sig, svårt att höra, svårt att se, svårt att bearbeta och tolka information och att vissa personer har svårt att tåla vissa ämnen. Det sker också en ökning av människor med åldersrelaterade funktionshinder. En funktionsutmaning uppstår i mötet mellan människa och miljö. Det kan handla om allt från höga trösklar, trånga passager till attityder. Det är alltså miljön och omgivningen som är utmanande. En anpassning av verksamheten, innebär att känslan av kvalitet stärks för alla era gäster.

Ett annat område som ökar inom besöksnäringen, är fokuset på hälsa och välbefinnande. Området är i sin tur indelat i sex underkategorier; hälsa, kondition, näring, utseende, sömn och mindfulness. All fler gäster lägger ett större fokus på dessa aspekter. Gäster som sover gott, erbjuds god och näringsrik kost, trevliga aktiviteter och närvarande avkoppling, blir ofta nöjda gäster.

Steg i rätt riktning

- Ta på er ”andra glasögon” och inventera vad ni gör för att välkomna gäster med olika funktionsvariationer.
- Genom relativt enkla insatser kan ni tillgänglighetsanpassa er verksamhet. Sök gärna efter inspiration och tips från branschkollegor.
- Uppmuntra också till att ”stanna upp” och koppla av, att bara vara i avkopplande och fridfulla miljöer.
- Rekommendera, skylta (om möjligt) och tipsa om bra promenadstråk/vandringsleder i området.
- Erbjud/öka ert utbud av fika och maträtter med ”hälsoprofil”.
- Erbjud om möjligt aktiviteter som ger gästen möjlighet att röra på sig lite extra.
- Prata med anställda om attityder gentemot personer med funktionsnedsättning.

9. Ledarskap & Arbetsmiljö

Framgång kan mätas på olika sätt, men vägen dit går alltid genom en välmående, stolt och engagerad organisation. Det är medarbetarna som är företagets viktigaste resurs, när vi vill nå goda resultat. Att leva som vi lär och bygga en företagskultur där alla känner delaktighet och delar måbild, bidrar till såväl utveckling som positivt ekonomiskt resultat.

Om ni är flera i verksamheten, så är information, samskapande och förmågan att lyssna in, viktiga faktorer för att öka delaktighet. Med ökad delaktighet kommer ökat engagemang och som ett resultat av det, högre effektivitet och bättre kvalitét i leveransen. Ni blir helt enkelt mer intressanta för såväl arbetssökande, som för kunder! En annan faktor som påverkar motivationen i rätt riktning är möjligheten att utvecklas kunskapsmässigt. Att helt enkelt bli bättre på det man gör. Visst låter det självklart? Om du driver verksamheten själv eller i sällskap med någon som står dig nära så gäller samma saker!

Det är enkelt att ta det som är självklart för givet, oavsett om verksamheten är mindre eller större. Ett par sådana områden är två av de sjutton hållbarhetsmålen, Jämställdhet och Jämlikhet. Om ni jobbar målmedvetet och påminner er själva och varandra om vikten av dessa två områden, så blir det inte bara en självklarhet, det blir en del av er värdegrund.

Steg i rätt riktning

- Sätt stora mål för verksamheten och bryt sedan ner dem till mindre mål för respektive medarbetare, som de kan vara med och påverka.
- Var en förebild, kör inte fossildriven bil själv, om det är viktigt för era hållbarhetsmål i verksamheten, att ni inte gör det.
- Inventera vilka dolda kompetenser och intressen som finns bland medarbetarna och dra nytta av dessa.
- Ta en halvdag tillsammans där ni skapar samsyn och förståelse för vikten av att arbeta med hållbarhet.
- Arbeta mot att involvera hållbarhet i er företagskultur. Exempelvis genom att ha med det i introduktionen av nyanställda, att involvera det i era nyckeltal och styrdokument.

”De företag och destinationer som klarar att möta och överträffa besökarnas förväntningar kommer att vara de som mest kostnadseffektivt kommer att kunna attrahera besökare i framtiden.”

Peter Göransson, företagsrådgivare, Västervik Framåt AB

A

Målbilder

Skapa en gemensam syn på hållbarhet och tillsammans skapa en målbild där er verksamhet är hållbart framgångsrik.

Ett sätt att skapa förståelse och kunskap kring hållbarhet kan vara att alla involveras och har förståelse för varför man jobbar hållbart i sin verksamhet.

När var och en har en bild av vad hållbarhet handlar om är det dags att skapa en framtidsbild för er verksamhet. En vision där ni är framgångsrika och arbetar med hållbarhet som en integrerad del av vardagen.

Det är en förutsättning för att kunna börja analysera, planera, utveckla och samarbeta mot hållbarhet.

B

Nulägesanalys

Nästa steg är att göra en kartläggning av nuläget i förhållande till sin vision med kopplingar till hållbarhetsprinciperna.

I nulägesanalysen identifieras gapet mellan nuet och det hållbara målen genom att titta på organisatoriska förutsättningarna såväl som den påverkan som organisationen gör på de sociala och ekologiska systemen.

Samlas tillsammans i bolaget och utgå ifrån er målbild (A). Ställ er frågor som;

– Hur arbetar vi idag med områdena i vår målbild?

– Gör vi någonting som går emot vår målbild?

C

Kreativa lösningar & idéer

När ni har identifierat gapet mellan där ni befinner er idag och dit ni vill nå är det dags att börja titta på innovationer, lösningar och åtgärder.

I exempelvis kreativa brainstormingprocesser eller liknande kan ni lista allt från visionära lösningar, som kan transformera hela organisationen och omvandla nyckelutmaningar till möjligheter, till enklare åtgärder som kan fungera som språngbrädor för att ta nästa steg i rätt riktning.

D

Prioritering & planering

Utifrån alla kreativa idéer som kommer fram i steg C görs nu en prioriteringslista av vad verksamheten ska fokusera på – utifrån tre strategiska frågor:

1. Är det ett steg i rätt riktning?
2. Är det flexibelt och utvecklingsbart?
3. Ger det god avkastning på kort och lång sikt?

Samlas kring ovanstående frågor och gör prioriteringar bland de föreslagna lösningarna/innovationerna och smarta tidiga åtgärder, samt konkreta program för förändring.

Vissa är snabba enklare lösningar och vissa mer långsiktiga som kanske kräver investeringar eller längre planering.

9. Kommunicera mera!

Respekten för natur, miljö och individ är helt självklar för oss svenskar. Ja, den är så självklar att vi ofta glömmer bort att berätta för vår omvärld om vår attraktiva och unika livsstil.

Vikten av att kommunicera det som görs ska inte underskattas. Ibland lyfts argument i stil med ”men jag gör inte det här för att tjäna pengar” eller ”att arbeta med social utsatthet gör jag för att jag vill, det är inte någonting jag vill skylta med”.

Men om vi istället ser exempelvis de här handlingarna som någonting unikt och fantastiskt, någonting att vara stolt över kan detta även inspirera andra till att arbeta mer hållbart. En inspiration som kan göra världen lite bättre, hade det då inte varit en god idé att kommunicera det och låta ringarna spridas på vattnet?

En effekt av att kommunicera sitt hållbarhetsarbetet är att det även stärker ert varumärke, ökar er attraktivitet som arbetsgivare och attraherar fler besökare.

Steg i rätt riktning

- Våga vara stolt och kommunicera ert hållbarhetsarbete.
- Väv in relevanta, lockande hållbarhetsbudkap i texterna på din hemsida och i sociala medier
- Skriv ut positiva hållbarhetstips för gäster. Det sparar pengar och din hållbarhetsmedvetenhet synliggörs.
- Bjud in en journalist från lokaltidningen när ni ska dra igång ett nytt steg i ert hållbarhetsarbete.

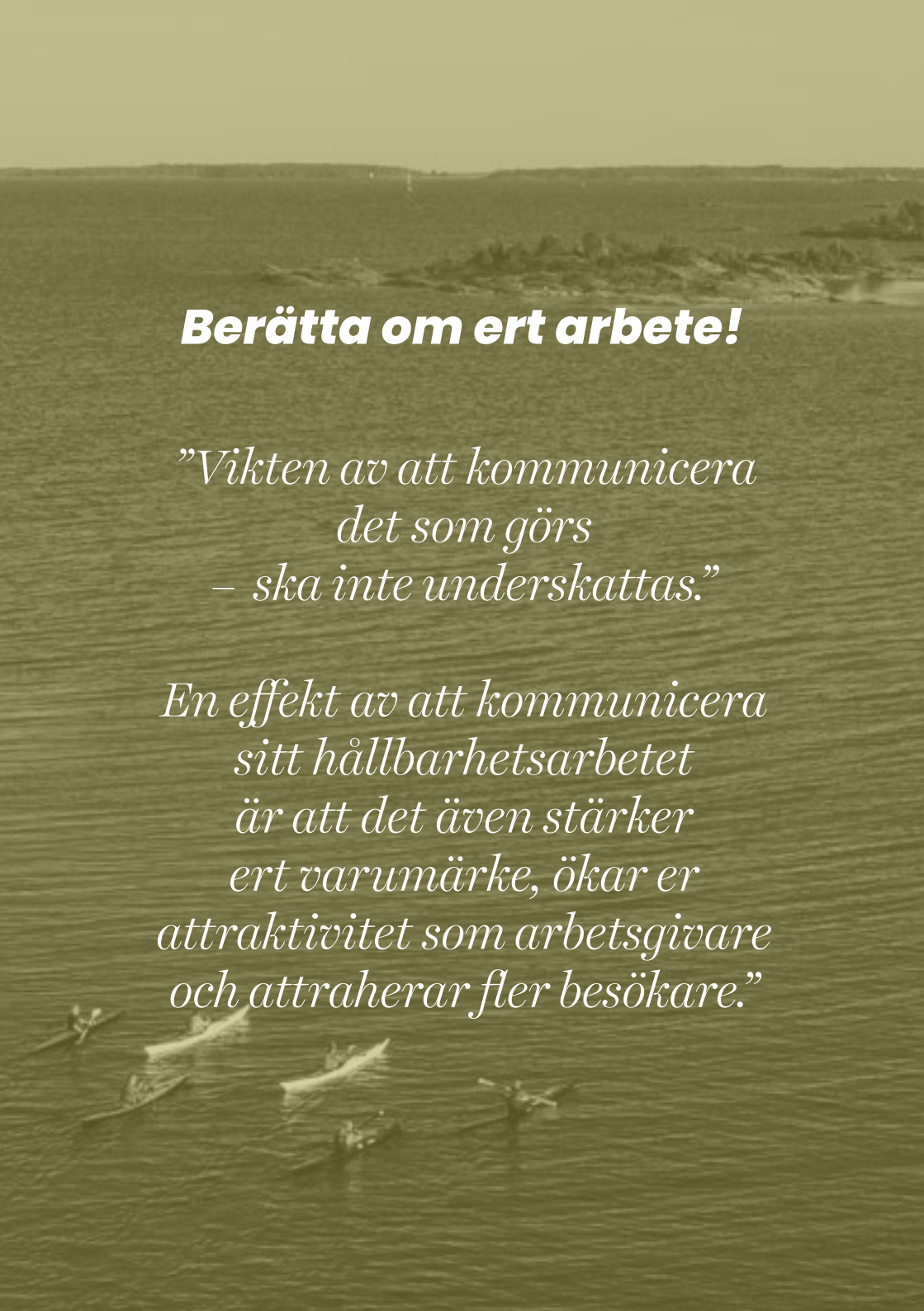

Berätta om ert arbete!

”Vikten av att kommunicera
det som görs
– ska inte underskattas.”

En effekt av att kommunicera
sitt hållbarhetsarbetet
är att det även stärker
ert varumärke, ökar er
attraktivitet som arbetsgivare
och attraherar fler besökare.”

Vilket område är prioriterat?

Kryssa i hur långt ni har kommit för att se vilket område som är mest prioriterat i ert företag och vilket område där hållbarheten kan förbättras.

	Precis börjat					Bra koll
1. Energi & Vatten						
2. Kemikalier & Gifter						
3. Avfall & Återvinning						
4. Resor & Transporter						
5. Inköp & Leverantörer						
6. Mat & Dryck						
7. Natur- & Kulturarv						
8. Tillgänglighet & Hälsa						
9. Ledarskap & Arbetsmiljö						
10. Kommunicera mera						

Kryssa i hur långt ni har kommit!

Vilka områden är mest prioriterade?

Vilka kan förbättras?

Tio steg till hållbarhet

Hållbar utveckling inom besöksnäringen

UTVECKLINGS RESAN

VÄSTERVIK FRAMÅT